

سیدمسئغانی
منتقدسازو
کارشناس سینما

زمانی که فکر تأسیس آکادمی علوم و هنرهای سینمایی آمریکا به سال ۱۹۲۷ در یک مهمانی شام در خانه لویی ب مه‌یر، رئیس کمپانی متروگلدوین مه‌یر مطرح و قرار شد این آکادمی علاوه بر وظایف دیگر، همه‌ساله تعدادی هم جایزه به محصولات کمپانی‌های آمریکایی بدهد، اساسا محصولاتی از این کمپانی‌ها مد نظر بود که علاوه بر دارا بودن نوعی ساختار به‌اصطلاح کلاسیک سینما (ساختار کلیشه‌ای هالیوودی)، به نحوی ایدئولوژی آمریکایی را (با همه خصوصیات تاریخی و سیاسی و فرهنگی‌اش) تبلیغ نمایند و این‌که کمپانی‌ها در رقابت با یکدیگر، هریک تا کجا می‌توانند در صنعت ساخت این دسته فیلم‌ها، ابتکار بزنند و با ابزار و وسایل و امکانات پیشرفته‌تر، صحنه‌های خارق‌العاده‌تری را جلوی دوربین ببرند و بدین‌وسیله صنعت سینمای هالیوود را توسعه دهند. در چنین وادی‌ای، به هیچ‌وجه هنر سینما مطرح نبوده و نیست، بلکه آنچه مد نظر بنیان‌گذاران آکادمی قرار داشت، استعداد سرورگله‌زدن با تولید و استفاده از ابزار و تکنولوژی برای به‌تصویرکشیدن شمای‌ی از یک‌قهرمان آمریکایی بود که هر زمان در شکل و قواره‌ای نمایان می‌شد. زمانی داگلاس فربنکس بود و ارول فلین و کاپیتان‌های دریانورد و قهرمانان شکست‌ناپذیر و زمان دیگر کلارک کیبل و گری کوپر که حتی اجازه نمی‌دادند ترکیب آرایش صورت و مدل موهای‌شان در فیلم‌های مختلف تغییر یابد! و بعد جان وین به‌عنوان نماد آمریکا سوار بر اسب آمد تا شره‌آنچه سرخیوست بود را بکشد که به قول یک ضرب‌المثل آمریکایی «سرخیوست خوب، سرخیوست مرده است!»

جای خالی عناصر سینما

زمانی بعدتر جین هاکمن با «ارتباط فرانسوی» آمد و پل نیومن و رابرت ردفورد در نقش بوچ کاسیدی و ساندنس کید و زمانی بعدتر ... و آنچه کمتر در این میان اهمیت داشت، توانایی بهره‌گیری از عناصر سینما به نظر می‌آمد. چنانچه در همان نخستین سال اهدای جایز آکادمی یعنی سال ۱۹۲۸، اسکار بهترین فیلم به «بال‌ها» تعلق گرفت که هم از یک ساختار قراردادی و کلیشه‌ای برخوردار بود (فی‌المثل صحنه‌های جنگی فیلم کاملا شعاری و تبلیغاتی از کار درآمده بود که کمپانی پارامونت تا سال‌ها آن صحنه‌ها را در دیگر فیلم‌هایش به کار برد) و هم به همان ایدئولوژی آمریکایی می‌پرداخت که همواره دغدغه و دلمشغولی غریبه‌ها بوده است. این درحالی‌بود که در همان سال، آثار خوش‌ساختی همچون «سیرک» ساخته چارلی چاپلین و «جمعیت» به کارگردانی کینگ ویدور، مورد توجه اعضای آکادمی قرار نگرفت. از همان سال مشخص شد آنچه مورد نظر آکادمی اسکار برای اعطای جایز است، اساسا ارزش‌های سینمایی و هنری یک فیلم نیست، بلکه میزان کاربرد ساختار کلیشه‌ای معمول و مایه‌های ایدئولوژیک آمریکاییان متعصب، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و البته امثال گلدن‌گلوب و بغتا و سزار و حتی انجمن‌های نقد فیلم در آمریکا و انگلیس و کانادا و... و ایضا مراسم رسته‌های مختلف هنری نیز کپی بلافصل اسکار بوده و هستند و درواقع دنباله‌ها یا حلقه‌های آن محسوب می‌شوند. (با همان قواعد و قوانین و نوع نگرش)

نگاهی به برگزیدگان اسکار طی ۹۶ دوره برگزاری این مراسم اغلب این نظر را تأیید می‌کند، به‌هرحال براساس زاویه نگرشی که شرحش رفت، در طول این ۹۶ سال، بسیاری از

انیمیشن کوتاه ایرانی «در سایه سرو» به کارگردانی مشترک شیرین سوهانی و حسین ملایمی در نودوهفتمین دوره جوایز اسکار، جایزه بهترین

انیمیشن کوتاه را از آن خود کرد.

این سومین بار است که سینمای ایران به اسکار دست می‌یابد؛ پیش از این، فیلم‌های «جدایی نادر

از سیمین» و «فروشنده» اصغر فرهادی این جایزه را

جایزه اسکار

«در سایه سرو» ایرانی آرام گرفت

فیلم‌های ارزشمند سینمای آمریکا و فیلمسازان برجسته تاریخ سینمای این کشور از گردونه اسکار و گلدن‌گلوب و دنباله‌های آنان بیرون ماندند. فیلم‌ها و سینماگران دیگر کشورها که جای خود دارند. زیرا که اساسا اسکار، مجموعه جوایزی برای سینمای آمریکاست و اعتناش به سینمای دیگر کشورها حداکثر در حد ۴ درصد کل جوایز محاسبه می‌شود یعنی درواقع حدود صفر! امثال‌ها و مصادیق بزرگ‌کردن فیلم‌های ایدئولوژیک و کلیشه‌ای از سوی مراسمی از این دست، درمقابل سینمایی که هنر و بداعت سینمایی‌برایش در درجه نخست قرار دارد، بسیار است. فی‌المثل «همشهری کین» فیلم معروف اورسن ولز که حدود نیم قرن مشترکا از سوی منتقدان و فیلمسازان و بسیاری انجمن‌ها و موسسات فیلم دنیا، بهترین فیلم تاریخ سینما به‌شمار آمد و ارزش‌های سینمایی آن غیرقابل تردید تلقی شد، تنها ششمش از اسکار فقط یک جایزه بهترین فیلمنامه‌نویسی بود و پس!

فیلم‌های برجسته‌ای که اصلا اعضای آکادمی ندیدند!

«دلیجان»، اثر مهم جان فورد در مقابل رویاپردازی نژادپرستانه ویکتور فلیمینگ یا بهتر بگویم دیوید سلزنیک در «برباد رفته» و رنگ و لعاب آن رأی نیاورد و بااهمیت‌ترین موزیکال تاریخ سینما به اعتقاد بسیاری از علاقه‌مندان هنر هفتم یعنی «آواز در باران» ساخته جین کلی و استنلی داین، تنها نصیبش از اسکار، دو نامزدی بهترین موسیقی متن و بهترین بازیگر نقش دوم زن بود و دیگر هیچ! درحالی‌که موزیکال تپوع‌آوری مثل «ژی‌ژی» ساخته دوران افول وینسنت مینه لی، هشت جایزه اسکار را از آن خود کرد! آن‌هم در سالی که فیلم برجسته‌ای همچون «سرگیجه» توسط آلفرد هیچکاک ساخته شده بود ولی اساسا پایش هم به مراسم اسکار نرسید! «بن‌هور» یا ۱۱ جایزه اسکار در حالی سال‌ها رکورددار جوایز آکادمی بود که به لحاظ ساختار سینمایی و روایتی بسیار ضعیف به حساب آمده و به جز صحنه هیجان‌انگیز ارایه‌رانی، شاخصه مهمش، تبلیغ برای ایدئولوژی آخرالزمانی آمریکایی بود. (همان خاصیتی که مشابه قرن بیست‌ویکمی آن یعنی «ارباب حلقه‌ها؛ بازگشت پادشاه» نیز داشت!)، درحالی‌که در همان سال یعنی ۱۹۵۹، آثار مهمی همچون تقلید زندگی (داگلاس سیرک)، شمال از شمال غربی (آلفرد هیچکاک) و ریوبراوو (هاوارد هاکس) به‌طورکلی از دید اعضای آکادمی دور ماندند. گویی هرگز چنین فیلم‌هایی در سینمای آمریکا تولید نشده‌اند!

همچنین است فیلم‌های برجسته‌ای مانند: جویندگان (جان فورد)، خواب‌بزرگ (هاوارد هاکس)، رود سرخ (هاوارد هاکس)،

کسب‌کرده بودند. در سایه سروکه توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تولید شده، داستان یک ناخدا و دخترش را در یک زندگی سخت و انزوا روایت می‌کند. این انیمیشن پیش از اسکار، در جشنواره‌های بین‌المللی مثل تراپیکا و انیمایوی اسپانیا جوایز متعددی را به دست آورده بود. گفتنی است سوهانی و ملایمی به‌دلیل

مراسمی محلی با ادعای جهانی!

اعطای جوایز اسکار کاملا مبتنی بر معیارهای ارزشی مورد پسند آمریکاست

آمریکا، روی سن دعوت کردند تا جایزه افتخاری یک عمر فعالیت هنری را به وی بدهند، همه اعضای آکادمی از وی شرمنده بودند. خصوصا که او گفت، فقط به‌خاطر دوستانش به آمریکا بااگشته است اما بازمه آکادمی اسکار شرمنده نشد که اثر به‌یادماندنی چاپلین، یعنی «لایم لایت» یا «روشنایی‌های صحنه» را بعد از گذشت ۲۰ سال در فهرست کاندیداهای خود، آن‌هم فقط در یک رشته

موسیقی متن قرار داد.

قابل ذکر است که هیچ‌کدام از فیلم‌های فیلمساز مشهور عالم سینما، چارلی چاپلین مانند: روشنایی‌های شهر، جویندگان ظلا، عصر جدید و ... و حتی دیکتاتور بزرگ که هریک تحسین نسل‌های مختلف تماشاگر و منتقد و سینماگر را برانگیخته بود، حتی ذهن اعضای آکادمی را هم تکان نداد!

پس انتظاری بیپوده بود که اسکار به سینماگران برجسته تاریخ سینما مانند سرگئی آیزنشتاین، کنجی میزوگوچی، ماساکی کوپایاشی، رویر برسون، رنه کلر، روبرتو روسلینی، لوکینو ویسکونتی، مارسل کارنه، ژان کوکتو و ... عنایتی داشته باشد.

تبلیغات سرسام‌آور برای جهانی‌سازی

یک مراسم محلی

مراسم اسکار نه حتی یک مراسم آمریکایی، بلکه یک مراسم کاملا لس‌آنجلسی به‌شمار می‌آید. زیر براساس قوانین این مراسم، تنها فیلم‌هایی در آن مورد قضاوت قرار می‌گیرند که حتما به مدت یک هفته در یکی از سالن‌های سینمای لس‌آنجلس به نمایش درآمده باشند، وگرنه حتی اگر در سراسر دنیا و در تمام شهرهای آمریکا هم اکران شده باشند نمی‌توانند در این مراسم قضاوت شوند! ولی علی‌رغم همه این کاستی‌ها و نواقص، پروپاگاندا و تبلیغات سرسام‌آور رسانه‌های جهانی که اغلب در تبوول همان صاحبان کمپانی‌های آمریکایی و اعوان و انصارشان قرار دارد، از مراسم اسکار اسطوره‌ای بسیار فراتر از آنچه هست، در چشم جهانیان ساخت، به‌طوری‌که اعتبار این مراسم، بیرون از مرزهای آمریکا، افزون‌تر از داخل آن شد. در شرایطی که بسیاری از محافل سینمایی آمریکا، خصوصا انجمن‌ها و موسسات نیویورکی یا مستقر در شهرهای شرقی آمریکا در اصطلاح خود، این مراسم را نوعی

مشکلات ویزا، تنها چند ساعت قبل از مراسم به شهر لس‌آنجلس محل برگزاری این رویداد سینمایی رسیدند.

ملایمی در سخنرانی خود، این پیروزی را یک معجزه خواند و تأکید کرد که استقامت و وفاداری به آرمان‌ها می‌تواند معجزه‌ها را رقم بزند.

«لوس بازی» تلقی می‌کنند، برخی در این سوی آب‌ها، آراو برگزیدگان آن را سینمای مطلق دانسته و اهمیت بسیاری برایش قائل می‌شوند.

از طرف دیگر مراسم اسکار، بیشتر جنبه یک نمایش و شوی پزرق و برق آمریکایی دارد. در برنامه این مراسم، بخش پیش‌نمایش آن که به ارائه انواع مدهای لباس و مو و جواهرات روی فرش قرمز می‌پردازد، مدت زمانی تقریبا برابر اصل مراسم را شامل می‌شود و همچنان که خود این پیش‌نمایش بر ستارگان بازیگری و چهره‌ها و آرایش‌ها تأکید می‌کند، اصل مراسم نیز چنین است. آنچه در حین اهدای جوایز خودنمایی می‌کند، فقط و فقط ستارگان بازیگری پرسروصدا هستند و حتی بخش‌های اصلی مانند کارگردانی، از اعلام برندگان بهترین بازیگرهای مرد و زن، دارای اهمیت کمتری محسوب می‌شوند.

از همین‌رو بوده که معمولا سینماگران جدی به این مراسم با نمی‌گذارند. مارلون براندو، حتی هنگام دریافت جایزه‌اش به‌خاطر فیلم «پدرخوانده»، در سالن اهدای جوایز اسکار حضور نیافت و کریستف کیسلفسکی نیز در مراسمی که برای فیلم آخرش «قرمز» نامزد دریافت اسکار بهترین کارگردانی شده بود، شرکت نکرد، همچنان‌که ژان لوک گدار حتی برای دریافت اسکار یک عمر فعالیت سینمایی نیز به‌لس‌آنجلس نفت و ترس از پرواز با هواپیما راهبانه آورد! وودی آلن، علی‌رغم نامزدی را دریافت اسکارهای مختلف حتی برای فیلم «انی‌هال» که اسکار بهترین فیلم و کارگردانی را گرفت و فیلمنامه‌های متعددی که از او کاندیدا یا برنده اسکار شدند (مانند فیلمنامه «نیمه‌شب در پاریس» در سال ۲۰۱۲)، هیچ‌گاه در این مراسم حضور نیافت و به‌اصطلاح سال‌ها اسکار را تحزیم کرد.

سازوکار رأی‌گیری در آکادمی اسکار

ظاهرا آرای مراسم اسکار توسط حدود ۸۰۰۰ نفر اعضای آکادمی در شاخه‌های مختلف ارائه می‌شود اما اساسا بسیاری از این ۸۰۰۰ نفر اعضای آکادمی فرصت تماشای فیلم‌ها را در طول سال ندارند. چراکه همواره مشغول فعالیت در پروژه‌های سینمایی بوده، و زمان تماشای حداقل ۹۰۰ فیلم به‌نمایش درآمده در سینماهای لس‌آنجلس (روزانه سه فیلم) را ندارند. حقیقت این است، سیستم تماشای فیلم برای اعضای آکادمی اسکار به این ترتیب نیست که در سالن‌های سینما به تماشای آثار هر سال بنشینند و یا حتی در زمان به‌خصوصی جمعا یک فیلم خاص را تماشا کنند. (مثل نحوه تماشای فیلم‌هیأت داوران جشن سینمای ایران در سال‌های گذشته) بلکه این کمپانی‌های پخش و توزیع فیلم‌ها هستند که با صرف هزینه‌های هنگفت، فیلم‌های خود را در فرمت ویدئویی برای اعضای آکادمی ارسال کرده و با تبلیغات مختلف سعی در قبولاندن آنها به‌عنوان بهترین‌ها برای دریافت اسکار می‌نمایند. برخی فیلم‌هایی که در پایان سال مشاهده می‌کنیم، عبارت (For Academy Awards Consideration) «برای آکادمی» در زیر تصاویر آن به چشم می‌خورد. بنابراین فقط و فقط فیلم‌هایی فرصت می‌یابند در معرض دید اعضای آکادمی قرار گیرند که مورد پسند کمپانی خاصی از مجموعه کمپانی‌های بزرگ هالیوود قرار گرفته، حقوق پخش‌شان از سوی کمپانی مذکور خریداری شده و همان کمپانی با صرف هزینه و سرمایه، آن را با تبلیغات مناسب به نظر اعضای مؤثر آکادمی رسانده باشد. یعنی صدها و هزاران فیلمی که در دنیا موفق به جلب نظر روسا و صاحبان کمپانی‌ها و استودیوهای هالیوودی نمی‌شوند، عملا از دور داوری و قضاوت اعضای آکادمی اسکار دور می‌مانند.

متن کامل

تخفیف رمضان در انتظار تأیید شورای صنفی

علی سرتیپی، تهیه‌کننده و مدیر سینما درباره طرح افطار تاسحر برای اکران فیلم‌های نوروز در ماه رمضان گفت: از طرف شورای صنفی نمایش هنوز چیزی مبینی بر این طرح به ما اعلام نشده

است اما به احتمال زیاد اکران فیلم‌ها در ماه رمضان تا ساعت ۲ بامداد ادامه داشته باشد. به‌عنوان یک سینمادار، از این طرح بسیار استقبال می‌کنم و معتقدم ثبتي بر حضور تماشاگران در سینماها خواهد داشت. سرتیپی در پایان عنوان کرد: ما در این ایام در پردیس سینمایی کوروش و پردیس سینمایی لوتوس مال تخفیف‌هایی برای اکران فیلم‌ها در نظر گرفته‌ایم که منتظر اعلام شورای صنفی نمایش برای عملی کردن آن هستیم. مسعود نجفی، مدیر روابط عمومی سازمان سینمایی نیز پیش‌تر درباره این طرح اعلام کرده بود که اجرای طرح افطار تا سحر اجباری نیست و هر سینمایی که تمایل داشته باشد، می‌تواند در این باره اقدام کند.

«ببعی قهرمان» به اکران برخط رسید

انیمیشن سینمایی «ببعی قهرمان» که گفته می‌شود رکورد پرفروش‌ترین انیمیشن تاریخ سینمای ایران را از آن خود کرده بود، آماده اکران آنلاین شد. به نقل از روابط عمومی پروژه، این انیمیشن سینمایی به کارگردانی

حسین صفارزادگان و میثم حبیبی و تهیه‌کنندگی محمد مهدی مشکوری که از مهرماه سال جاری اکران خود را در سینماهای سراسر کشور آغاز کرده بود از ۱۴ اسفند ماه در پلتفرم‌های اینترنتی اکران آنلاین می‌شود. ببعی قهرمان در سینماهای سراسر کشور موفق به جذب بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار مخاطب شد. این انیمیشن با تکنیک سه‌بعدی ساخته شده و سعی دارد تا مخاطب را به باور مفهوم «خواستن توانستن است» برساند. نسخه سریال ببعی قهرمان پیش از این عرضه شده بود. ببعی قهرمان محصول سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که با مشارکت مؤسسه «قاب روپا» و همکاری شرکت رایمون مدیا به تولید رسیده است.

پیام برندگان اسکار به مردم فلسطین

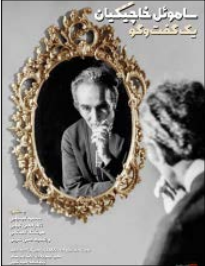

کارگردانان فیلم «سرزمین دیگری نیست» که جایزه اسکار بهترین مستند را از آن خود کردند، خواستار توقف بی‌عدالتی و قومی در فلسطین شدند. این سینماگران از جامعه جهانی خواستار یافتن یک راه‌حل سیاسی برای جنگ غزه و مقابله با بی‌عدالتی‌هایی که مردم فلسطین با آن مواجه هستند، شدند. باسل ادرا، روزنامه‌نگار و فعال فلسطینی گفت: «ما از جهان می‌خواهیم اقدامات جدی‌ای برای توقف بی‌عدالتی و توقف پاک‌سازی قومی مردم فلسطین انجام دهد.» آنها همچنین از آمریکا به‌دلیل مسدودکردن مسیر صلح

انتقاد کردند.

روایت یک گفت‌وگوی تاریخی در سینما

اکران آنلاین مستند «ساموئل خاچیکیان؛ یک گفت‌وگو» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی امیدنحوان از روز یکشنبه ۱۲ اسفند در گروه سینمایی «هنر تجربه» و از طریق پلتفرم هاشور آغاز شد. این مستند پیش از تابستان اmsال در سینماهای

منتخب گروه سینمایی هنر و تجربه به نمایش درآمده بود. این مستند براساس یک گفت‌وگوی تاریخی با ساموئل خاچیکیان، یکی از سرشناس‌ترین کارگردانان تاریخ سینمای ایران، ساخته شده است. این گفت‌وگو در سال ۱۳۷۷ با ماهنامه سینمایی فیلم انجام شد و در همان سال در پرونده کارگردانی و در کتاب سال سینمای ایران به چاپ رسید. این مستند تلاش کرده است تا گفته‌های زنده‌یاد خاچیکیان را از طریق صدای ضبط شده بر تنه‌انوار کاست به جاماندگان از آن گفت‌وگو، مصور کند. امیدنحوان با استفاده از این گفت‌وگو، یک اثر سینمایی خلق کرده که به زندگی و اندیشه‌های ساموئل خاچیکیان می‌پردازد. این اثر نه‌تنها به‌عنوان یک مستند سینمایی، بلکه به‌عنوان یک یادآور از یک دوره مهم در تاریخ سینمای ایران عمل می‌کند.